

Posamezniki

Naročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inzerati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, inzerate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru. Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se morajo vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštine proste. Telefon interurban št. 113.

11. števil.

Maribor, dne 26. januarja 1923.

Letnik XV.

Dva sistema.

Na Slovenskem smo imeli pri zadnjih volitvah v konstituantno sedem skrinjic in jih bomo imeli pri volitvah v marcu najmanj toliko. Vendar pa v jedru sedaj lahko reduciramo boj med strankami in stranci v dva temeljna sistema in tabora in na dve osebi, ker je za parlamentaren, legitimen boj in nastop izločen tretji sistem: komunističen. Ta dva sistema sta na eni strani avtonomizem s krščansko moralo kot osvežujočo in gibalno silo, na drugi strani pa nezdrav, moralno in praktično, upravno in legislativno diskvalificiran centralizem.

Kdo zastopa zlo?

V našem javnem življenju zastopajo centralizem takoimenovani »naprednjaki«, ki so se po svojem življenju, mišljenju in delu ločili od ljudstva, izgubili stik z njim, pa se vendar smatrajo v svoji nadutosti kot predestinirani njegovi voditelji. To so direktno in indirektno politični učenci in »kulturni« delavci slovenske Levstik-Stritarjeve dobe in nemškega liberalizma ali »Freigeisterstva«. Čisto vseeno je, ali se ti ljudje danes imenujejo Kukovci, Žerjavi, Ravnikarji, Novičani, Deržiči, Pucelj, Drogeniki ali Kristani. Njihova moralno-etična podlaga, jedro njihovega svetovnega nazora je eno in isto, le metoda in pot k istemu končnemu cilju je različna. Pač jim koncediramo to, da je enim pot direktna, drugim indirektna, celo to koncediramo, da jo hodijo nekateri njihovi pristaši nekako podzvestno, vodstva gotovo ne, četudi se v svojem naku in v svojih krinkah razlikujejo. Koncem vseh koncev je sedanjí njihov center in tipičen reprezentant g. Svetozar Pribičević. Marsikdo se bo ob tem imenu malo ironično nasmehljaj, narodni socialista celo odločno protestiral in vendar je res, ako ločimo bistveno od nebistvenega, jedro od lupine, ali izperemo šminko, ki je postala nekaterim življenska potreba. Na stvari se ne bo izpremenilo nič, ako se tej navidezno pisani družbi pridruži še vladodržni in častihlepni dr. Susterski, ali Niko Zupanič z istimi lastnostmi, samo manjšimi sposobnostmi.

Naš princip in naša pot.

Proti temu sistemu nezdravega, pogubonosnega centralizma in verske indiferentnosti, odnosno pozitivne borbe proti krščanskim pravno-etičnim načelom stojimo mi s svojim jasnim programom in delom. Prosto dušna, iz srea in razuma prihajajoča izpoved »Omnia renovare in Christo« in hrepenenje po uresničenju tega gesla nas vodi pri našem delu. Lepa armada nesebičnih delavcev na vseh poljih in iz vseh stanov, har monično združena v »Slovenski ljudski stranki«, ima kot svoje duševne očete Slomška, Mahniča in Kreka, kot aktivne bojovnike pa v prvi vrsti Korošca in Jegliča ter prijatelje in učence vseh imenovanih. Vse ogromno kulturno, gospodarsko, socialno in politično delo sloni na sistemu samoupravne avtonomije in na principu krščanstva. Sad tega dela pa je današnje stanje slovenskega naroda in tega se nam pač ni treba sramovati! V vsem našem javnem življenju je sedaj reprezentirano in izraženo to z imenom Korošec, zato ga upravičeno smatramo Slovenci kot koncentracijsko gibačo središče našega sistema in naših principov. Gotovo je primerno, ako dobi to dejstvo svoj viden izraz pri bodočih volitvah.

Kaj pomenita praktično oba sistema?

Sistem Pribičevićev in njegovih slovenskih direktiv in indirektnih prej imenovanih trabantov in sate-litov pomeni pred vsem v kulturno-prosvetnem oziru kulturni boj vsakemu pozitivnemu verstvu. In ker je ravno katoliška Cerkev pozitivna in aktivna, boj katoličanstvu in iz tega izvirajoče neenakosti, zapostavljanja in krivice nad vsim katoliškim jugoslovanskim elementom. Naš program znači mir, sporazum in bratoljubno pravičnost.

Sistem centralizma znači za nas Slovence in tudi Hrvate gospodarsko izkoriščevanje, izsesavanje, umiranje in smrt. Zato je naš ubijalec in naš izdajalec, kdor je zagovornik centralizma. Naš sistem znači pravičnost, enakopravnost in enakoveljavnost pri »delu in jelu«, s tem pa zadovoljnost in srečo državljanov.

Naš sistem daje garancije za možnost razvoja socialne naše zakonodaje in socialnih in humanitarnih naših institucij, sploh možnost izpopolnitve, realizacije socialnega programa, sistem Pribičevićevega centralizma znači zastoj in naravnost propad dosežanj pridobitev. To naj bi pri Slovencih posebej imeli pred očmi oni voditelji in pristaši, ki si nadevajo priimek »socialen«!

Sistem legislativne in administrativne samouprave znači pri Jugoslovanih politično enakopravnost, sistem centralizma pa popolno odvisnost in hlapčevstvo za ene, vsiljeno in neznošno hegemonijo za druge!

Centralizem znači in reprezentira pri nas korupcijo, gnijlobo in podkupljivost, sistem samouprave in

avtonomije pa nepristransko, stabilno, pošteno upravo in delo ter jasnost v ciljih in metodah.

Uresničenje našega stališča pomeni zmago združništva in altruizma nad materijalizmom, egoizmom in kapitalističnimi izrastki in pojavi.

Naše stališče je uveljavljanje ljudstva, njegovih teženj, potreb, pravic in nazorov, znači samoodločevanje v najpopolnejšem in najplemenitejšem pomenu besede, znači vlado ljudstva, nasprotno stališče pa je zrelega človeka nedostojno in ponižujoče policijsko varstvo, znači politično nasilje in strankarsko samopašnost.

Na kratko rečeno znači centralizem sramotno podaništvo, naš sistem pa samozavestno, osrečujoče državljanstvo, znači zmago misli, za katero smo se navduševali vedno, posebno pa še od majniške deklaracije naprej.

In ker je tako, zato je na eni strani naše ljudstvo, na drugi strani pa politični nasilneži, desperadi, kričarji in korupcionisti. Ogromna večina našega ljudstva pa je zdrava, trezna in zavedna, zato računamo s sijajno zmago ljudstva pod praporom Slovenske ljudske stranke. Pridružite se nam vi vsi ogoljufani in prevarani, a naši somišljeniki pojdite z notranjim zadovoljstvom in s samozavestjo na delo za sijajno zmago svojih nazorov in svojih načel!

Filipov I.

Politični položaj.

Zunanji minister zopet hujska proti Bolgariji. Izjavil je, da bo vlada v slučaju, ako bolgarska vlada ne odpravi četnikov in komitov, podvzela skupno z rumunsko vlado proti Bolgariji primerne korake. Minister policije ocenjuje domače komite, katerih je vedno več, Zunanji minister pa podtikuje Bolgarom vse komitske izgrede ter zahteva od bolgarske vlade, naj ona to takoj stori, kar beograjska ne more.

Protičev volilni nastop. Za 31. t. m. sklicuje Protič konferenco svojih pristašev ter vabi, naj pride na njo iz vsakega okraja po par delegatov. Na tej konferenci se bo sestel najprej samo začasni volilni odbor, ki naj bi vodil volilno agitacijo. Ministre Protičev nastop zelo skrbi in dan na dan se posvetujejo, kako bi se dalo proti njemu nastopiti.

Protič o slabi valuti. V svojem listu »Radikal« piše g. Stojan Protič o padanju dinarja in pravi med drugim: Morebiti ni popolnoma slučajno, da je padel dinar od 5.86 na 3.75 v roku štirih dni po izidu komunike glavnega odbora radikalne stranke. Ako ta nesrečni komunike napoveduje nov notranji boj v naši državi namesto večje notranjega mira in pomirjenja, kdo naj potem še veruje v naš dinar. Naš mladi finančni minister slabo sodi, da so temu padcu krive nekatere naše opozicijske stranke. Padcu dinarja so krivi Nikola Pašić in ostali ministri. Ako bo to stanje še dalje trajalo, bo ostalo vse pri starem, novo bo samo, da bo propadla tudi sedanja vlada.

Polom demokratske stranke v celi državi. Hrvatsko časopisje javlja, da bo zglejala Pribičevićeva demokratska skupina po volitvah tako decimirano kot Puceljovi kmetijci. Zatrjujejo, da ne bo dobila na Hrvatskem Pribičevićeva grupa več kot dva do tri zastopnike, morda celo samo enega in še tega radi zanikrnosti radikalov, ki bi lahko spravili pod svoj politični klobuk prav vse pravoslavne iz Hrvatske, ako bi postavili bolj privlačne kandidate. Pa niti v Srbiji ne gre demokratom bolje. V Beogradu se je vršila v predsedništvu narodne skušćine konferenca Pribičevićevih pristašev. Po vod te konference je bilo dejstvo, ker narod odklanja povsod demokrate desničarje. Srbija, ki je imela poprej tri četrtine demokratskih glasov, a sedaj noče slišati o njih! Iz Srbije demokratje desničarji ne bodo dobili več kot 10 zastopnikov. Pribičevićeva grupa torej ne bo večja, kot je bila doslej Puceljeva Samostojna.

Srbski republikanci so razvili živahno agitacijo. Po okrožjih Srbije in v Makedoniji se vrše zborovanja in sestanki, na katerih se postavljajo tudi kandidati. Velika aktivnost se opaža v smederevskem, niškem in topliškem okrožju, v katerih bo nastopil kot nosilec liste Jovan Gjonović. V Prilepu se je vršilo veliko zborovanje srbske republikanske stranke, ki je bilo zelo dobro obiskano. Tudi v Črni gori dobro stojijo in tako bo le menda res, da se bodo te stranke na jugu oklenili vsi nezadovoljni in ogorčeni elementi. Za nedeljo pripravljajo republikanci svoj drugi shod v Zagrebu.

Državni denar za agitacijo. Upravitelj Vuković iz Varaždina je zahteval od velikega varaždinskega župana Gašparca kredit 20.000 dinarjev v svrhu nadzorstva nad občinsko upravo v Medjimurju in potovanj ob meji. Pa tudi v Beogradu so se te dni sestali Pašić, Ninčić ter Lazar Marković in so razpravljali o volilnem fondu radikalne stranke. Ob tej priliki se je zahtevalo od Markovića, da izda za potrebe tega fonda posebno nakazilo iz fonda sekvestriranih imetij. Iz tega fonda so hoteli prvotno nabaviti hrano za pasivne kraje, a se je to opustilo in sedaj bodo rajši porabili ta denar za volilno agitacijo.

Po svetu.

Iz francoske okupacije. Francoske oblasti se udajajo pritisku, ki se vrši na nje od vseh strani. V Dortmundu so se uprli poštni in brzojavni uradniki, zahtevajoč izpustitev generalnega ravnatelja, kateri zahtevi je francoska oblast takoj ugodila. Spuščeni na svobodo tudi generalni železniški ravnatelj v Essenu Jahn, kakor tudi rudniški svetnik Pusch in pošto-brzojavna podravnatelj Zahm in Junger. V Dortmundu je prišlo med železničarji in francoskim poveljstvom do sporazuma. Francozi so evakuirali postajo in obljubili, da ne pošljejo več tja vojaštva. Nadalje so obljubili Francozi tudi, da opuste nadaljne aretacije funkcionarjev. Francosko poveljstvo se je nadalje udalo grožnji rudarjev v državnih podjetjih in pustilo na svobodo generalna ravnatelja Ahrensa in Boitona proti kavciji 60.000 M. V južnem delu so francoske čete zapustile rudnike. Delavci zahtevajo tudi, da se spusti na svobodo predsednik državnih rudnikov Reifeisen. Angleško okupacijsko poveljstvo na Porenju je sporočilo francoskemu poveljstvu in medzavezniški komisiji, da se ima preklicati zapor finančnega predsednika v Kölnu. Angleško poveljstvo izjavlja nadalje, da ne pripuščja novih aretacij v svojem okupacijskem področju. — Z drugimi aretiranci postopajo francoske oblasti kot z navadnimi kaznjenci. Nemška vlada je organizirala obsežno podporno akcijo za oškodovane in preganjane. Udruženje nemeščencev, ki šteje nad 360.000 članov, je soglasno sklenilo pomagati onim članom, ki so radi francoske okupacije gospodarsko oškodovani. V to svrhu bo udruženje zbiralo dobrovoljne prispevke v minimalnem znesku 200 mark. Vlada namerava organizirati po vsej državi akcijo, ki bi zbiral podpora sredstva za stradalajoče delavstvo v Ruhru. Prometno vodstvo celokupnega gospodarstva v Mainzu je sklenilo pomagati z vsemi sredstvi tovarišem v ruhrskem ozemlju v njihovem odporu. — Vrhovni organi poljedelskih udruženj v Porenju pozivljajo svoje člane za skupen boj proti vsem francoskim odredbam. — Sploh pa Nemčija samo čaka, da se francoska mobilizacija razširi in da bodo vpoklicani tudi vojaki iz svetovne vojne, ki bodo že vedeli in znali izraziti svoje nasprotstvo do vojno-nasilne politike današnje francoske vlade.

Ameriška obsodba francoske okupacije. Po vesteh iz raznih svetovnih listov je označil senator Borah v neki izjavi pohod Francozov v ruhrsko ozemlje kot čin brezsrčnega militarizma, ki pomenja kršitev premirja in versailleske pogodbe ter prestopke proti človečnosti. Senator Borah je grajal politiko državnega urada, ki je večinoma nedelaven ter je zastopal stališče, naj Zedinjene države označijo svoje stališče z oficijelnim protestom. Francoska akcija ne bo dovedla do odškodnine, temveč bo povzročila največjo bedo ne samo Nemčiji, marveč tudi narodom cele Evrope, neposredno pa bo prinesla škodo tudi ameriškomu narodu.

Nemčija in Rusija. V diplomatskih krogih se govori, da obstoja poleg genovske gospodarske pogodbe med Rusijo in Nemčijo še posebna pogodba vojaškega značaja, katere besedila pa se antanti kljub vsemu trudu ni posrečilo dobiti. Za obstoj te pogodbe govori dejstvo, da je nemški zastopnik na nedavni razorožilveni konferenci v Moskvi bil vedno ob strani Litvinova in da je pazil na vsak pogled in kretnjo svojega ruskega tovariša. Te dni so se vršile v Moskvi demonstracije za Nemčijo in proti antanti, na katerih so nosili napise »Rešitev Nemčije je samo v zvezi s sovjetsko Rusijo«.

Izjava bolgarske vlade glede komitov. Na hujskanja iz Beograda so zastopniki veseli v Sofiji podvzeli pri bolgarski vladi diplomatske korake in jo opozorili na zapletljaj, ki bi mogli nastati povodom vpada bolgarskih komitašev na ozemlje Rumunije in države S. H. S. Radi tega je pozval ministrski predsednik Stambolijski k sebi zastopnika naše države v Sofiji ter mu izjavil, da želi bolgarska vlada tudi nadalje obdržati prijateljske odnose s sosedi. Naglašal je, da nima bolgarska vlada ničesar skupnega z delovanjem četniških organizacij ter je podal obljubo, da bo pregnal vse organizacije »makedonstvujućih«.

Kriza češke industrije. V nekem poročilu o položaju čehoslovaške industrije izvaja glavni tajnik čehoslovaške industrijske zveze, da se pričakuje pri približnem kurzu čehoslovaške krone v višini 15 centimov v dogladnem času počasen preobrat, da pa se ne more govoriti o premaganju krize. Za trajno zboljšanje krize je potrebno znižanje premogovnih cen in tarifov. Sedaj je na čehoslovaškem 330.000 brezposelnih delavcev.

Nefundirane avstrijske dolgove je reparacijska komisija takole razdelila: a) Od avstrijskega predvojnega dolga prevzame: 1. avstrijska republika 36.827 odstotkov, 2. Italija 4.087 odstotkov, 3. Poljska 13.7333 odstotkov, 4. Rumunija 1.610 odstotkov, 5. Jugoslavija 2.034 odstotkov in 6. čehoslovaška 41.700 odstotkov. b) Ogrski predvojni dolg se razdeli: Sedanja Madžarska 45.733 odstotkov, 2. Rumunija 21.802 odstotkov, 3. Jugoslavija 14.116

odstotkov, 4. Čehoslovaška republika 18.022 odstotkov, 5. Avstrijska republika 1.561 in 6. Belja 2.738 odstotkov. Prevzetje teh dolgov se šteje za prvi del o dne 16. julija 1920, za drugi pa od dne 26. julija 1921, ko so bile mirovne pogodbe ratificirane.

Ta pa ne bo vlekal!

Za voditelje prej »napredne«, danes JDS (ali DS) stranke ni bolj značilne splošne poteze, kakor brezmejna oblastna komodnost, katere brez idealizma, brez dela in poštenosti blepi po oblasti za vsako ceno. Zato so svojo vlogo poraz za porazom žalostno doigrali. To je bilo ob prevratu hudo spoznanje, ki mu je sledil tako obupen, kakor udoben sklep: postanimo »državotvorniki! Z državno silo, pod zaščito pušk, bajonetov in vseh paragrafov ni vrag, da bi ne pomandrali Korošca. Načrt je lep in lahko bo delo. Da se iznebijo še tega lahkega dela, so ustanovili podružnico pod lažnim imenom »samostojna stranka.« Tako so stopili na plan ti politično nezmožni, pa zato do ogabnosti naduti in kričavi otroci. Žerjav in Kukovec sta jih učila hoditi, vzela jih celo k polnim koritom, kjer pa so se ti nevhvaležni kmalu preobjedli in postali ošabno predrzni, idealna nevednost pa jih itak diči od rojstva in jim ostane vse tja do groba. Odpovedali so poslušnost svojim očetom, zatajili jih na zelo grd način in zdaj, ko se prav po otroško med seboj lasajo in prepirajo, proglašajo javno celemu svetu: Mi sami — po svoji poti — hočemo ubiti klerikalnega zmaja. »Če teče kri, iz nosa teče«, tako korakajo ti nebogleni paglavci na — velikega zmaja, gorje mu!

Stari liberalizem je sam od sebe poginil, ker je bil čisto židovskega porekla in zato drugim, posebno pa našemu narodu, popolnoma tuj. Naprednjaki upajoči torej, da bo Samostojna kot izrazito kmetijska stranka, osvežila politično ozračje in prinesla nekaj novega v politiko, pričakujejo od nje živahen in zdrav pokret, so jo začetkom pozdravljali vsi »naprednjaki«, samo njeno sumljivo rojstvo s še bolj sumljivimi bolji je vzbujalo težke pomisleke. In — glejte zlomka — po treh letih politične, za narod dosti sramotne šole, sredi hudega meteža v celi državi revčki niso našli boljše rešitve od klerikalnega zmaja. Prav lepo, če hočemo maščevati pogibelj svojih političnih očetov, junaško je, če sami kopljejo grob svoji politiki; toda vedo naj vnaprej, da danes vsaj — ta ne bo vlekla. Tri leta so svojo »naprednost« skrbno-nerodno zamotavali, v najslabšem trenutku, v obupu potapljačnega se bojazljivca, so jo privlekli z volto frazo na dan.

Stojimo pred gospodarsko polomijo, ki ji nihče ne vidi ne konca in ne dna; ob peklenski špekulaciji brezvestnih bankokratov se majejo državni temelji, vidno hira njen kredit na zunaj in na znotraj. Narod ječi, brezupno zroč v bodočnost, ves gmotni in duševni napredek stoji, cinično pa drvi naprej peščica zločincev. Raztrgali ste nam Slovenijo, da bi nas, preklajoče in mrzeče se Kranjce in Štajerce, nevidoma zateptali v balkanski blato, Vaši duševni očetle — prokleti Vi, prave izdajce in edine naše »suženjske duše! — o vsaki priliki smešijo čast in slovensko ime, ki so nam ga naši čisto kmetijski pradedje očuvali v stoletnem trpljenju, Vi pa, strahopetni, to še javno priznate in tajno podpirate. In tu najnovejši, evo Vam, junaki suženjskih duš, dokaza za respekt, ki ste ga zaslužili: Velika Srbija, po svojih predstavnikih, ki jim lastni zarod ne bo častil imena, proglašja Slovenijo za svojo kolonijo, pošilja nam slovenskega odpadnika, po mišljenju Velikosrbijanca, za slovenskega ministra, brez naše volje in proti naši volji. Tega ne vidite, delate se slepe. Zatirali so nas stoletja, tako pa nas zasmehovati si niso dovolili naši sovražniki; naša ljubeznjiva »braća« pravijo, da moramo, kar oni hočejo in mi jim odgovarjamo: jok, nikdar! Kot nositelji in prvoborci urne nekrvave kulture, kot najzdravejši kvas državne bodočnosti mi hočemo skupno državo, toda le kot pravi, polno- in enakovreden narod, kot svobodni državotvorci. Ako je v državi narod druge vrste, manj vreden naroda, mi to nismo, ker to biti nečemo. To je naša politična volja.

To je danes glavno, to je naše življenjsko in častno vprašanje. Ko bo Slovenec deležen iste svobode, ki jo zase zahteva Srbija, potem — no, potem si ogledamo še druge zmaje in ne samo klerikalnega, če želite in pametnejšega dela ne najdemo. Za danes Vaša od boljših zavrnjena fraza nikogar ne plaši, nikogar ne privabi.

Onevne novice.

Zborovanja poslanca dr. Hohnjeca. Poslanec dr. Hohnjec bo zboroval na svečnico po rani službi božji pri Sv. Jurju ob Ščavnici, Popoldne istega dne pa pri Mali Nedelji. V nedeljo 4. svečana bo zboroval dr. Hohnjec po rani sv. maši na Kapeli, popoldne pa v Ivanjcih. Pristopi in somišljeniki, udeležite se teh shodov polnoštevilno!

Policaidemokratski pastirski list — ali nekaj za smeh in kratek čas. Te dni je razposlalo tajništvo demokratske stranke v Mariboru na deželo na tisoče izvodov pastirskih listov tele smešne vsebine: »Dragi tovariši! Z velikanskim naporom dela z vsemi sredstvi klerikalna stranka na to, da dobi v mariborski oblasti večino, da zavlada v tem delu Slovenije in izsili sklep, da se pridruži ta oblast ljubljanski. S tem bi zavladala zopet z vso silo reakcija in največ bi po starih žalostnih vzgledih trpelo šolstvo in šolniki. Učitelj, ki je po zaslugi demokratov postal enakopraven državni uradnik, bi postal zopet podložnik klerikalcev. Državna misel bi se med tem narodom ne samo

ne širila, temveč naravnost uničila. Da se vse to prepreči, je treba z vsemi sredstvi ojačiti vrsto naprednih političnih bojnikov, da izidejo pri prihodnjih volitvah kar najmočnejši. Razveseljivo je, da se oglašajo iz vseh vrst naprednjakov ljudje, ki zahtevajo skupen nastop naprednih strank. Toda voditelji kakor kmetov tako narodnih socialistov se iz strahu, da izgubijo vodilno vlogo, temu skupnemu nastopu protivijo. Morda jih bo streznil energičen nastop zlasti mnogoštevilnega obrtništva, ki odločno zahteva skupen nastop in izjavlja, da se priključi v slučaju, da ta zahteva ne bi rodila uspeha v celoti in stranki, ki tak skupen nastop želi t. j. demokratom. Prekmurci, ki imajo 21.000 glasov, so se odločili za domačina Kührja kot okrajnega kandidata, za dr. Kukovca pa kot nosilca demokratske liste. Za 1 mandat bo treba tokrat nad 5000 glasov, tako da ostanejo narodni socialisti, ki so imeli zadnjič 2300 glasov, brez mandata in so njihovi glasovi za napredno stvar izgubljeni. Kajti, kdor nima količnika, ostane po novem volilnem redu brez mandata. Seveda pa je navzlic težavnim gmotnim prilikam ali pa morda ravno zaradi teh sveta dolžnost vsakega demokratskega inteligenta, da jači demokratsko stranko, ki je edina imela smisel in srce za učiteljstvo in uradništvo. Kmet, ki misli, da redi samo on te sloje, ne more imeti pravega razumevanja zanje. Namen tega pisma je ta, da se v teh usodepolnih in za stalne nameščence prevažnih tednih lotite političnega dela v zavesti, da bo samo energičen nastop vseh naprednjakov ali v skupni napredni fronti ali pa pod okriljem demokratske stranke pritisnil klerikalce in druge nazadnjake ob steno in omogočil, da pridejo prijatelji stalnomenaščencev in napredka v še večjem številu v parlament. Prosim vas, da posnemate klerikalno inteligenco in pridobivate stranki pristaše v svojem okolišu. Vsak posamezen glas je važen. Poročajte o stanju stranke v tamošnjem okolišu in o potrebi kakega zaupnega ali širšega sestanka ali javnega shoda. Seveda, vam stranka povrne vse stroške, ki bi jih imeli z agitacijo in s poročili. Zdravilo! Fran Voglar l. r., ravnatelj ženskega učiteljskega Maribor.« — Kakor razvidno iz Voglarjevega pisma, gre demokratom samo za učitelje in državne nameščence. No, učitelje bodo že dobili, vsaj nekaj, a z državnimi nameščenci ne bo nič, ker ravno za državnega uradnika ni storila demokratska stranka prav nič vkljub vsem obljubam. Pismo zgorajomnjene vsebine si naj gosp. Voglar in Kukovec shranita za po volitvah, ko bosta gledala napredno fronto na Slovenskem v številkah.

Kdo je še dr. Kukovec kandidat pri prihodnjih volitvah? Pri srečanju mladoliberalnih zaupnikov v Smarju je introniziral dr. Kukovec kot svojega kandidata trgovca iz Podčetrka Antona Cvetka. Ta kandidat bo ena najbolj-priljubljenejših mladodemokratskih kandidatur, ker je bil cel čas vojne v svojem okraju tako vesten vsestranski rekvizitor, da so mu ljudje radi njegove skrbi za blagor Avstrije in svoj žep dejansko grozili. Če bo sedaj vojni dobičkar in ljudska pijavka Cvetko nastopil javno kot kandidat, bo kar najbolj razkoncentriral vse Kukovecove demokratske sile ob Sotli in v šmarnskem okraju. Zvedeli smo pa, da g. Cvetko ne bo nastopil javno kot kandidat, ampak se je že kot pri intronizaciji zadovoljil s kandidaturom na papirju v mladoliberalnih listih. Vsakoko pa uživa gosp. Cvetko dr. Kukovecovo debelo zaupanje in k temu mu čestitamo!

Aladar Kottas in demokratsko-državna politika. Madžarski vojni hujskač pl. Kottas, ki je tako na debelo potegnil taborite, že nekaj dni premišljuje madžarsko vojno politiko v jetnišnici. Afera Kottas, katero smo razkrinkali po naših listih, roma sedaj po hrvatskem časopisju in prihajajo na dan vedno nova razkritja o lopovščinah, katere je uganjal gospod Kottas v Zagrebu pod zaščito demokratskih vladinorcev. Kottas je bil negovanec vojnega ministra in posebno pa ga je ščitilo policijsko ministrstvo in demokratske vladne osebnosti. Sedaj pa, ko je Kottas razkrinkan kot navaden madžarski goljuf, ki je že pod ključem, pa ravno policiademokratsko časopisje molči o celi zadevi kot grob in to ne samo »Tabor« in »Jutro«, ta »najboljša« slovenska dnevnik, ampak tudi hrvatska in srbijanska policajdemokratska glasila. Demokratska stranka pač doživi skoro vsaki teden kako afero večjega obsega, katere pa ne blamira samo samo sebe, ampak škoduje celi državi na znotraj in na zunaj. Za afero Aladar pl. Kottas pa so si stekli največ zaslug mariborski policajdemokratje in žnjo kronali svojo državotvornost za volitve.

Graje vredne razmere na postaji v Konjicah. Na tukajšnji železniški postaji se opazi včasih marsikaj, kar občinstvu vse preje, nego ugaia. Čakalnica se odpre komaj 15 do 20 minut pred odhodom jutrajšnjega vlaka. Potniki, kateri vsled skrbi, da ne bi vlaka ne zamudili, malo prej na postajo pridejo, morajo čakati, dokler se jim čakalnica ne odpre, zunaj na prostem, kar pa sedaj v tem mrazu gotovo ni nič zavidljivega. Čakalnica III. razreda, ki je ob enem tudi restavracija, je pri sredini s stoli zabarikadirana tako, da je posluževanje skoro polovico razpoložljivih sedežev občinstvu onemogočeno. Ako se to vedno dogaja nam ni znano, pač pa je bilo vse to opaziti dne 16. jan. 1923. Enega od potnikov, kateri se je hotel poslužiti sedeža onstran »barikade«, je gospod postajenačelnik — ime neznano — čisto po nekdane »feldvebel-sko« nadržal. Gospodu postajenačelniku bodi omenjeno, da je vsakega javnega organa dolžnost, vljudnost napram občinstvu. Tudi mu bodi povedano, da je on zaradi občinstva tam in ne občinstvo zaradi njega. Torej v prihodnji pričakujemo malo več vljudnosti.

Več potnikov.

Wranglov režiser s tremi ženami. Aleksander Vereščagin, bivši režiser v Skoplju ter Sarajevu, ki gostuje sedaj v Sarajevu in je bil svoj čas kratko dobo v Zagrebu, je obtožen radi dvoženstva in radi obetov zakona. Za svojega bivanja v Sarajevu se je seznanil Vereščagin z 18letno hčerko ruskega polkovnika Olhol-

kova, Anico. Kmalu po spoznanju jo je povabil, naj se pelje z njim v Zagreb, kjer jo bo poročil. Dekle mu je sledilo, a že po tridnevnem skupnem bivanju v Zagrebu jo je zapustil in pobegnil. Anina sestra Marija je prišla po svojo sestro in jo odpeljala iz Zagreba zopet v Sarajevo. Družina Olholkova se je pa kljub temu zanimala za pobeglega Vereščagina. Preiskava in poizvedbe so dognale, da ima Vereščagin dve poročeni ženi, eno v Novem Sadu, s katero ima otroka in eno pa v Carigradu. Po ravnokar omenjenih informacijah je rodbina Olholkova prijavila Vereščagina sarajevski policiji, ki ga je ovadila pri državnem pravdnistvu radi dvoženstva, obljube zakonov in potvorenja dokumentov.

Rok za vložitev dohodninskih napovedi in naznanil o izplačanih službenih prejemkih. Davčni zavezanci se opozarjajo, da finančna delegacija še ni objavila roka za vložitev omenjenih napovedi in naznanil za leto 1923, ampak da izide o tem razglas, ki bo določal rok do konca februarja t. l. šele te dni v »Uradnem listu.« Rok za vložitev torej ne poteče, kakor prejšnja leta, že koncem januarja, ampak šele koncem februarja 1923.

Nezakurjeni vagoni v Srbiji. Po srbskih železnicah sploh ne kurijo po potniški vagonih, ker v tem slučaju prištedi strojevodja na premogu in to mu zopet vrže nagrado od strani ravnateljstva.

Žalostna smrt dveh beograjskih študentov. Minuli ponedeljek je zadela nenadna smrt 27 let starega tehnika Ranka Joksimočevića v njegovi delavnici v Beogradu. Tehnik je preizkušal svoj aparat, vsipaval karbid v vodo in ko sta se spojila voda in karbid, je aparat nenadoma eksplodiral. Pokrov od aparata je vrglo v strop kjer se je odbil in priletel s tako silo na glavo Ranka, da je obležal ta pri priči mrtev. Istega dne se je ustrelil v Beogradu komaj 24 let stari jurist Radovan Kuzmančević, ker je pomeveril 43.000 dinarjev kot blagajnik pri mednarodnem transportnem društvu.

Vojaške begunce vklepajo z žico. V varaždinski županiji so se dogodili v zadnjem času slučaj, da so orožniki in vojaške patrulje zvezali vojaške begunce ne z verigami, ampak z žico, ki se zajeda do krvi v meso. Potniki, ki so videli to barbarsko postopanje so se ogorčeno in upravičeno zgražali nad tako nečloveškim postopanjem z ljudmi.

Splavarji in lesni obrtniki priredijo svojo veselico v nedeljo, dne 28. jan. 1923 v Selnici ob Dravi v gostilni ligo, po domače Gašper. Začetek ob 5. uri popoldne.

Cene na lesnem trgu so v zadnjem tednu se držale krepko in je celo zaznamovati povišanje istih. Bukova drva suha in na pol suha so se plačevala po K 95 — 110 za 100 kg naloženih na vagon. Okrogel les K 800.— do 900.— za 1 meter naložen na vagon. Deske in sploh mehek rezan les K 2000 do 2300 za en meter, naložen na vagon, tesan les K 1150.— do 1250.— in celo več za 1 meter ob Dravi. Tesan les naložen na vagon se je plačeval po prilično 1500.— naložen na vagon.

Iz Ptuja.

Volilno gibanje. Pri Orešniku oznanja srečno republiko neki Golob iz Ormoške ceste, baje zastopnik Vzajemne zavarovalnice, in pridno plačuje za pijačo. Uspehov ima veliko, a samo v Orešnikovi gostilni. — G. Mikuletič, zakaj pa ne pridete več na Mestni vrh? Razširite vendar svojo NSS tudi na kmete! Tam bode veliko žetve! — Koalicija socialistov z narodnimi socialisti je gotova stvar. G. Mikuletič že dolgo hodi k g. Uratniku v šolo, da bi se kaj naučil. Med socialnimi demokrati pa se vsled tega pojavlja vedno več dezertirjev. — V Narodnem domu pa vodita agitacijo za enoten nastop naprednih sil naprednjak J. Sagadin, tajnik okrajnega zastopa in njegov brat M. Sagadin. Ta agitacija je seveda najmočnejša in ves Ptuj se pred njo trese. In čujte, tudi »klerikalci« se gibljejo. Tako poroča mariborski »Tabor.«

Dediči, pozor! Dediči po raniki demokratski stranki v mariborski oblasti (srez Ptuj) naj se zgledajo pri upravniku zapuščinske mase g. dr. Tonetu Gosaku. Istotam si lahko vsak tudi ogleda najmodernejši rešilni pas trdke »Radikal« in ameriško brizgalnico proti »klerikalni« peronospori, oboje iznajdba tukajšnje trdke »Panonija.« Zastopniki za deželo naj se zgledajo v glavni agenturi pri g. L. Sagadinu, tajniku okrajnega zastopa.

Visok obisk. Že več dni pričakujemo v Ptuj svestovalca krone ministra Zupaniča, ki si je že naročil sobo pri Osterbergerju, pa mu je agitacijski fond v Prekmurju skopnel. Brez pare pa v Ptuj ni hotel nastopiti.

Draginja pada, banke naraščajo. Slavenska banka bo otvorila tudi v Ptuj svojo podružnico. Seveda bo sezidala tudi lastno hišo, kakor jo ima tudi podružnica Ljubljanske kreditne banke.

Varnost posojilnice pri Sv. Urbanu pri Ptuj. Pišejo nam: Tukaj je nastalo med ljudmi malo razburjenje zaradi posojilniškega tajnika, ki je bil aretiran radi tatvine v župnišči. Govorilo se je namreč, da je izvršil večje pomeverbe tudi pri tukajšnji posojilnici, navajalo se je znesek 10.000 kron itd. To razburjenje je popolnoma neutemeljeno. Tajnik posojilnice Ljudvik Pečnik ni v posojilnici pomeveril ničesar, kar je ugotovil tudi gospod revizor zadružne zveze, ki se je zadnje dni mudil pri zadrugi. Posojilnica stoji slejkoprej trdno in varno ter je vsaka bojazen neupravičena. Urbančani naj se ne dajo zbegati po raznih govoricah, ampak naj mirno in brez skrbi tudi v naprej zaupajo svoje prihranke posojilnici. Posojilnica obrestuje hranilne vloge po 5 odstotkov in je kmetijski zavod, katerega so ustanovili in ga vodili sami kmetje, katerim more vsakdo brezdvomno zaupati.

Iz Maribora.

Zupan Grčar blamiran. V zadnji seji občinskega sveta so socialisti in demokrati nalagali Mariborčanom nove davke. Skrbno so stikali in iskali, kje bi se še dobila kaka nova doklada, ki bi vrgla demokratsko-socialistični večini denar za razmetavanje in zapravljajanje. Bahunovci in demokrati so glasovali seveda za vsak predlagan davek, ne da bi se vprašali, ali bode ubogo ljudstvo zmoglo vsa ta plačila. Glasovalo pa je za te davke samo 16 možiceljnov, to je vsi demokrati in Bahunovi socialisti. Zastopniki SLS so glasovali proti, narodni socialisti in 4 zastopniki delavske zveze pa sploh niso glasovali. Dr. Jerovšek je že v seji povedal večini, da so njeni sklepi o novih davkih neveljavni, ker je za davke glasovalo samo 16 obč. svetnikov, treba pa je za take sklepe, da so veljavni, 21 glasov. Večina je to trditev dr. Jerovškega smešila ter trdovrasto glasovala dalje. In vsi ti sklepi, ki jih je napravila zaslepljena večina, so neveljavni, ker mestni občinski red zahteva v § 49 za uvedbo novih davkov in bremen najmanj 21 glasov, naši demokrati in socialisti pa so jih spravili skupaj komaj 16. Žalostno, da mariborski zupan Grčar tako malo pozna mestni občinski red, žalostno pa tudi, da mu člani večine niso pomagali, dasi sedita v večini dva jurista: dr. Sernec in dr. Mulej. Te demokratske in socialistične korifeje od župana Grčarja pa dol do Bahunov in dr. Serneca ter dr. Muleja so se rogale dr. Jerovšku, ko jih je opozoril na pogršno in neveljavno sklepanje. Zdaj pa tičijo vsi skupaj do grla v blamaži. Zupan Grčar je takoj že drugi dan v sredo naznanil pismeno občinskim svetnikom, da je bilo glasovanje o proračunu v torek nepravilno, zaradi tega se bo vršila v soboto zopet seja občinskega sveta, kjer se bo ponovno glasovalo o novih davkih. Zupan Grčar se je torej neusmiljeno blamiral, blamirana pa je tudi cela večina z dr. Sernecem in dr. Mulejem vred. «Enakost» je v zadnji številki na vse pretege hvalila diplomatične in pravne zmožnosti socialdemokratskih zastopnikov v občinskem svetu — zdaj pa tiči Bahun s svojimi pomagači vred v sramotni blamaži. Maribor je zadela žalostna usoda, da mu načeluje pred vsemi svetom blamiran in od občinskega sveta grajan župan. Pa naj bo, tudi te sramote bo enkrat konec. Bahunovci zdaj nestrno agitirajo med občinskimi svetniki, da za gotovo pridejo v soboto na sejo in glasujejo za njihov proračun in s tem za blamiranega in grajanega župana Grčarja. Če bo le kaj pomagalo! Zapomni si naj, da morajo imeti 21 glasov za nove davke, ako teh ne spravijo skupaj, potem je boljše, da sejo že naprej odpovedo.

Na vodjo vojaškega urada pri mestnem magistratu opozarjamo merodajne osebnosti mariborskega občinskega sveta ter zahtevamo, da posvetijo potrebno pozornost temu gospodu, ki si je po prijateljstvu z različnimi višjimi in visokimi gospodi ob pitju in petju pridobil toliko opore, da nemoteno ter skrajno predrzno počenja razne nečednosti. Začnimo od kraja in mestni magistrat naj si iz tega izbere, kar spada v njegovo kompetenco. Zena, od katere je ločen že tri leta, ga toži sedaj radi sleparije, on se pa znaša nad njo s tem, da je oskrbel odpoved njenega gostilniškega najemništva v Narodnem domu in da hoče spraviti na njeno mesto svojo prijateljico. Ločen je že tri leta, pri magistratu je pa vlekkel do avgusta lanskega leta mesečno za ženo 400 in za hčer, ki je pa že omožena, 500 kron. Zena je o tem nekaj slišala in da prepreči izplačevanje takih nepostavnih doklad, se je obrnila na občino, od župana je pa dobila odgovor, da nima pravice povpraševati po prejemkih mestnih uslužbencev. Prijateljica, ki hoče sedaj prevzeti gostilno v Narodnem domu, ima brata in ta je opravljal z njim že razne temne kupčijske posle. Govori se o raznih denarnih špekulacijah l. 1920 in skozi par let že o hišnih kupčijah. Pri nekaterih se je po protekcijah in po prijateljstvu dobilo celo posojilo iz mestne hranilnice. Mož se je na svoj način udeleževal tudi pri stanovanjskem uradu. V neki zadevi nam je znano, da je dobil v nagrado tri «mecelne» krompirja. Za razne izlete na Pragersko in Polskavo je rabil kočijo in konje mestnega pogrebnega zavoda. Z njim pajdašijo ter so ga tudi na take izlete spremljali razni ugledni gospodje, tudi iz sodnije, včasih sicer prav lepo pojejo, pri nekem izletu so se pa pri obilnem vinu glasovali tako izvrgli, da jih je službujoč orožnik že mislil aretirati. Skozi znano vinko in pevske družbe so si pridobili tudi naklonjenost župana Grčarja. Kako ne bi, saj so celo že mariborski socialisti prišli na to, da se Grčarjevo županovanje mnogo ravna po mnenju in navodilih znanega omizja pri «Črnem orlu» in v «Grajski kleti». — Bodi še povedano, da se mož rad postavlja in baha s svojim «velikim vplivom na magistratu». Na neki seji mestnega sveta je menda tudi v zavesti tega vpliva zahteval, naj se neka ženska pisarniška moč nastavi v njegovem uradu in proti občinskemu svetniku g. dr. Leskovarju, ki je pripomnil, naj šef malo več dela, je potem grozil, da bo tožil ter da mu bo že pokazal. Pridnost in službena vna, da je skoraj ni para! Neki natak je bil pozvan na vojaški urad in siromak je bil ob svoj dnevni zaslužek, ker je od jutra do večera čakal na g. šefa, ki je bil ves dan zaposlen po gostilnah. — Če bo treba, drugič še kaj več!

Naši Mussoliniji. Mariborski orjunci so nekaj posebnega, dosegli so že prvenstvo pred vsemi v Jugoslaviji. Dolgo so premišljevali, v kateri smeri naj začnejo svoj pohod čistega nacionalizma in k sreči, ker sta med njimi tudi dva vneti šahista, so se spomnili, da prinaša prvi jugoslovanski šahovski list, ki izhaja v Mariboru, pri večini v slovenskem in srbskem jeziku tudi kak nemški članek in da bi se dale proti temu po-

brati prve laborike. Predočevalo se jim je dovolj, da to res ne kaže, ker je list namenjen tudi za inozemstvo, sploh za vse šahiste in tako tudi za Nemce doma in zunaj, svetovalo se jim je, naj zadostijo svojemu političnemu nacionalizmu in pogumu v naskoku na «Marburgerico», ki je skozi in skozi nemška, ali «Zagreber Tagblattu», kočevskemu «Radikalu», ali pa če pošljejo ultimatum čehoslovski vladi, naj ustavi «Prager Presse», pa vse zastoj. Orjunci so se odločili za svoj pohod ter so ga tudi zmagovito izpeljali. Zasnoval ga je poleg dr. Stefančiča dr. Cazafura, ki je šele pred nekaj meseci prišel v Maribor, ko so drugi že davno šahovski list osnovali ter zanj toliko delali, da ima danes lepe tisočake suficita. Dr. Cazafura ni pri agrarnem uradu, kakor se je zadnjič pomotoma poročalo, temveč pri kemični preizkuševalnici. Njegova mati je Italijanka in njegov oče je še sedaj podpredsednik tržaškega sodišča. Studiral je tudi nekaj časa v italijanskem Rimu. Torej res ni čuda, da je italijanski fašizem presadil na jugoslovanska tla in posebej še v Maribor, kjer s svojo bolešno napetostjo in nadutostjo uničuje to, kar so drugi, ki nimajo talenta in tradicije za fašizem, s pozhrtvovalnostjo ter najboljšimi nameni dosegli. — Sploh so pa mariborski fašisti ali orjunci čudni patroni; sedaj že govorijo naokrog o svoji samostojni politični akciji, ko še volilnega zakona ne poznajo, in tudi o tem pravijo, kako se vlada pred njimi trese in kako bo še prišel čas, da bodo oni zavladali Jugoslavijo, kakor je Mussolini zavladal Italijo, mi pa pravimo, da je razložek pač v tem, da ima Italija samo enega Mussolinija, dočim hoče biti pri nas vsak mariborski fašist ali orjunc, pa naj si bo bolnik, pijanec ali zaslepljenec, sam pravi in pravcati — Mussolini.

Ena fašistovska. Pred nekaj dnevi pride zvečer tako okrog 11. ure v kavarno «Central» uradnik finančne uprave Volčič v družbi nekih znanih gospodov ter se takoj zaleti proti oglu, kjer sta se med seboj mirno pogovarjala bivša oficirja g. Gnus invalid in g. Gustin. Volčič je začel vpiti, zakaj govorita nemški, in eden od napadenih gospodov je mirno in lepo pojasnil, da je privatni razgovor, ki nikogar ne briga in če se je čulo nekaj nemških besed, je to samo neki citat med slovenskim razgovorom, ki pa nikogar nič ne briga. Volčič je pa vpil, da že ve, da mu je že dovolj, da ve, kaj sta oba gospoda, da so bivši avstrijski aktivni oficirji sploh nekaj, kar je treba vzeti na muho, da sta tudi ta dva bila vedno v etapi itd. Menda je mislil, — pravijo, da je bil pijan, kar naj služi v njegovo opravičilo, — da si je g. Gnus sam odgrzel desno roko samo tako iz dolgočasnja v etapi. — Drugi dan gre g. Guštin ter izjavi, da plača dragevolje večji znesek za Orjuno ter za Jugoslovansko Matico v znamenju poravnave ter pripoznanju, da se ga ni smatralo kot protivnika jugoslovanstva. Orjuni pa to ni dovolj in zahteva še več. G. Gnusu, ki še ni rekel, da bi nekaj dal, pa grozi celo s tem, da bo že oskrbela, da izgubi trafiko. — To je značilen izpad mariborskih orjunc, ki bodo še imeli dovolj prilike, da pokažejo, koliko veljajo oni za državo, katero hoče in mora upravljati delovno ljudstvo, in koliko je njih junaštvo, ki se kaže sedaj v etapi propadajočih strank.

Med mariborskimi Mussoliniji je tudi knjigovodja Mariborske tiskarne Doležal. Ta možič je prehodil ter se lepo preredit skozi razne faze, da je danes rudečelichen in okrogel prišel med fašiste. Prva: «Friseurgehilfe» v št. Vidu pri Ljubljani, druga: vnet orel, ker je bril duhovnike ter gojence škofovih zavodov, tretja: socialni revolucionar v frazah in sedaj četrta: knjigovodja Mariborske tiskarne, soki in orjunaš. — Zdravo, orjunci, hajd na pohod — Doležal v brivski halji z glavnikom in britvijoj, kemik dr. Cazafura pa magari s kakim strupom.

Zadeve malega pravnika, a velikega špekulanta dr. Komavlija naj državno pravdnštvo čimprej razčisti. Kar je že in kar še pride k sodniji, pustimo na stran. To je stvar sodnije in mi samo želimo, naj bi njuno poslovala, da advokat ne bo izrabljaj časa z raznimi grožnjami ter intrigami v svoje profitarne svrhe, temveč da se že enkrat in tudi za vselej zaustavi njegovo umazano početje. V karakteristiko bode povedano, da podlo hujška proti obrti, iz katere je hotel najprej izprešati 600.000 K, ter se je potem nekako omejil na 300.000 K, tudi borzo dela in pa policijo, češ, da so v obratu z obrtnikom vred sami komunisti in drugi silno nevarni elemnti, ki naj bi «rušili» njemu hišo, nam vsem pa državo. Prepričani smo, da se je borza dela že informirala o tem gospodu in da že ve, koliko je dati na njegovo ovadbo, policija ga mora tudi poznati, če ne drugače, vsaj po uradniku, ki je tako «varno» naložil doto svoje žene pri njegovem lesu — in sedaj je na vrsti sodnija in odvetniška zbornica, da ukrene svoje.

Poroka. V pondeljek je bila v frančiškanski cerkvi v Mariboru poroka veleposestnika Jaš iz Mislinja. Njegov sin, dosedaj stud. phil. na ljubljanskem vseučilišču je isti dan vstopil v bogoslovje v Mariboru. Poročal je vlč. g. Fric Ratej, kaplan v Žalcu.

Krščanska ženska zveza ima v nedeljo, dne 28. t. m. shod v lekarniški ulici št. 6. Vabijo se vse članice. Zeleti bi bilo, da se članice polnoštevilno udeležijo shoda. Govori bodo podučljivi in jedrati. Govorniki bodo sledeči gospodje: gg. prof. I. Bogovič, poslanec Fr. Žebot in gdčna Anica Kren.

Necoj ob pol 8. uri predava v Slov. kršč. soc. zvezi č. g. profesor bogoslovja Jos. Zidanšek o romanju v sveto deželo. Že predmet je za vsakogar zanimiv. G. predavatelj pa je znan kot učen in vendar poljuden govornik. Pridite torej v obilnem številu, če mogoče še več kot zadnji petek.

Opozorjamo še enkrat na «veseli večeri», ki ga priredi katoliško dijaštvo v nedeljo dne 28. jan. ob pol 5. uri v telovadnici čč. šolskih sester. Spored je zanimiv: burka

«Prvič v mestu», razni nemi prizori in pevske točke. Vstopnice se bodo dobile v soboto celi dan v Cirilovi tiskarni in od 4. ure dalje v samostanu pri blagajni. Vse občinstvo, tudi okoličani, uljudno vabljeni. Torej na svidenje!

Delovanje protituberkulozne lige v Mariboru. Bratje Tavčar, ki imajo v Mariboru svoj sanatorij, so ponudili Protituberkulozni ligi svoj moderni Röntgenov aparat na razpolago. Obiskovalci ambulaterija Protituberkulozne lige se lahko poslužijo röntgenološke preiskave vsak četrtek od 4—5 ure popoldne v sanatoriju bratov Tavčar. Mariborska protituberkulozna liga priredi od 12. do 22. februarja 1923 zdravniški tečaj, katerega bo vodil docent dr. Ivan Matko. Za ta tečaj se pričakuje velika udeležba od strani naših okrajnih in okrognih zdravnikov.

Prireditve pohorske mladine iz Šmartna v Mariboru. V gledališču priredi šolska mladina iz Šmartna na Pohorju na Svečnico 2. februarja in v nedeljo 4. febr. vsa kokrat ob tretji uri popoldne mladinsko petdejanjo «Kralj Matjaž». Čisti dobicek teh prireditev je namenjen za nabavo novega šolskega odra v Šmartnu. Premožnejše prijatelje šolske mladine prosi šolsko vodstvo v Šmartnu, da sprejmejo enega ali dva teh mladinskih igralcev v oskrbo za 4 dni in sicer za 1., 2., 3. in 4. februarja, da ne bodo otroci prisiljeni se potikati po hotelih in gostilnah. Tozadevne ponudbe gostoljubnih Mariborčanov se naj pošljejo na upravo «Straže».

Protestno zborovanje državnih uslužbencev in jugoslovanskih železničarjev. V nedeljo, dne 28. januarja, ob 11. uri se vrši v veliki dvorani Narodnega doma protestno zborovanje. Dnevni red: Zadnji ubupni klic državnih uslužbencev, upokojencev in jugoslovanskih železničarjev za zboljšanje njihovega nevdržnega gospodarskega položaja. Govoril bode po en zastopnik aktivnih državnih uradnikov, nižjih uslužbencev, železničarjev in upokojencev. Tovariši! Vsi na krov! Pokažimo z dostojno manifestacijo, da je naša beda priklopela do vrhunca in da zboljšanje našega položaja ne trpi nikakega odloga več!

Protestni shod stanovanjskih najemnikov se bo zopet vršil v nedeljo in zborovalcem — pravim žrtvam stanovanjske bede in socialnih krivic — svetujemo, naj si pozorno ogledajo svoje voditelje, ki shod sklicujejo ter vodijo najemniško organizacijo. Videli bodo, da so to ljudje, ki so se že davno pobotali s hišnimi posestniki, ki ne poznajo najemniške bede in stiske ter tudi važnosti ne polagajo na resolucije organizacije in shoda, kakor se je eden očitno in jasno pred pričami izjavil. Če ostane pri tem in če zgoraj ne bo iskrenosti, potem lahko tudi protestni shod izostane, organizacija najemnikov se lahko kot brezpomembna in nepotrebna razide, če bo imela s hišnimi lastniki domenjene in pobotane vodnike in če bi se samo nižji in revni držali sklepov in resolucij.

Odbor MGA odobril loterijo. Glavni odbor Gradbene akcije v Mariboru je v svoji seji na večer dne 23. t. m. sprejel od posebnega odseka predlagani načrt prireditve loterije. Prvotni predlog se je po daljši debati v toliko spremenil, da se izda 16.000 srečk (namesto 15.000 predlaganih) in da se kot tretji dobiček namesto predlaganega stavbišča nudi še ena nekoliko manjša hiša, ki pa bo v celoti predstavljala okusno zgrajeno večjo stavbo. Obenem je glavni odbor poveril dosedanjim pododbor, na čelu mu društveni podpredsednik g. Kunst, da takoj prične s pripravi in da sploh izvede celo ta akcijo, tudi se nudi mestni občini prilika, da potrebno akcijo podpira s tem, da ji da na razpolago potrebno stavbišče.

V vednost stanovanjskim revežem. Z ozirom na Mar-Stan odnosno na osebo vodje Mar-Stana, naslovljeni poziv gospoda predsednika stanovanjskega urada v Taboru dne 25. jan. se vabijo vse stranke, ki so se tekom januarja glede stanovanjskih zadev oglašale s pritožbami pri Mar-Stanu. Posebno se vabijo one stranke, ki so prijavile inozemske najemnike. Ob enem naj se te prilike poslužijo tudi vsi tisti, katerim je znano, kateri inozemci, sploh vnanjci so dobili v Mariboru stanovanje ob času, ko mnogo domačinov že dalj časa zamačajo na stanovanje. Za vse te pritožbe je gospod stanovanjski predsednik s svojim pozivom sam dal najugodnejšo priliko, da se temeljito razčistijo in razrešijo v prid tistim opravičencem, ki že dalj časa brezuspešno čakajo na rešitev svojih prošelj. Priglasiti se treba osebno, najbolj v dopoldanskih urah v pisarni Mar-Stana, Rotovžki trg 1. (Franjo Pirc, kot vodja Mar-Stana).

Konkretni slučaj stanovanjske bede. G. predsednik stanovanjskega urada je pozval Mar-Stan javno, da se stanovanjskem uradu javijo konkretni slučajji, ko prosilci za stanovanje niso bili uslišani. Posebno pa zanima gospoda predsednika stanovanjskega urada, ako v Mariboru inozemci res dobivajo stanovanja na škodo domačih prosilcev. Če bi se hoteli navesti vsi ti konkretni slučajji, bi bilo potrebno takoj ustanoviti poseben list za to. Omejiti se moramo torej le na nekatere izza zadnjega časa. Pred vsem pa to-le: Nov gospodar, ki prevzame staro gospodarstvo, se mora v prvi vrsti zanimati tudi za stare dolgove. Takih starih dolgov — nujnih prošelj ležečih morada že od početka stanovanjskega urada, vsaj pa tekom preteklega leta — mora biti na našem stanovanjskem uradu na stotine. Dovoljeno bode vprašnje: Ali se je novi stanovanjski predsednik, kateremu so dobro znane razmere pri stanovanjskem uradu, po prevzetju svojega novega mesta, že dal predložiti vsaj one prošnje, ki so najstareje in najbolj potrebne uvaževanja. Ali more g. predsednik javnost zagotoviti, da med njegovim predsedstvom ni dobila prednosti pred najstarejšimi prosilci nobena stranka iz novejših dobe? Ali je g. predsednik si dal predložiti vloge, katere je predložil Mar-Stan v nekaterih vnebovpiljočih slučajih stanovanjskemu uradu. In kaj je tozadevno ukrenil? Da mu bo lažje odgovoriti, predemo k nekaterim konkretnim slučajem. V Majstrovih ulici št. 2

stoji velika, visoka mrzla veža. V njej biva rodbina bivšega mestnega delavca že 3., če ne 4. zimo. Pred kratkim je mož zbolel na pljučnici. Sedaj leži žena na drugi nevni bolezni. Ta škandal so si ogledale že različne komisije. Slučaj je bil javljen stanovanjskemu uradu in g. županu, ki je res odredil, da je stanovanjski urad nesrečni rodbini nakazal stanovanje. Nakazano stanovanje pa je bilo za stranko nesprejemljivo, nele iz zdravstvenih ozirorov nego tudi radi prevelikih stroškov za popravilo. Dokaz temu, da je isto stanovanje iz istega razloga morala odkloniti deseteročlanska rodbina železničarja Harnerja in to kljub temu, da je Harner takrat stal pred sodno deložacijo, ki se je dne 25. t. m. na ogorčenje ljudstva tudi izvršila, ne da bi pristojna oblast preskrbela družini vsaj za silo drugo stanovanje. — Jurij Arnuš, stražmojster v pokoju biva s svojo četveročlansko družino v Loški ulici 15 v čumnatu za hlapca. Arnuš ima prošnjo že od februarja 1923 pri stanovanjskem uradu. Navedel je že 6—7 stanovanj od teh 3, glede katerih je bila ta stranka prva, ki je zanjo izvedela. Med temi tremi je posebno zanimiv slučaj Mlinska ulica 34, ki se je po prepričanju te stranke oddal poznejšemu prosilcu, baje neporočenemu paru. Zadnje dni je žena Arnuš zvedela za stanovanje v Karčevini 191, kjer je bil tudi župan iz Karčevine, za naselitev 8 čehoslovaških delavk iz neke nove čehoslovaške tovarne. Da se to dožene, se je Mar-Stan obrnil naravnost na gospoda župana Krčevine, od koder pa še do sedaj ni nobenega odgovora. Obupen slučaj Keržič in drugih slede prihodnjič.

Mar-Stan.

Čevlarski strokovni tečaj za prirezovanje gornjih delov. Na podlagi iniciative Slovenskega obrtnega društva v Mariboru se bo vršil prihodnji mesec v Mariboru strokovni tečaj za prirezovanje gornjih delov in sicer za čevlarske mojstre in pomočnike. Za ta tečaj se je prijavilo že zadostno število udeležencev, vendar je še za nekaj udele-

žencev prostora, katere se tudi še sprejme. Vsled tega se poziva vse tiste, ki bi se tega tečaja radi udeležili, da se nemudoma, najkasneje do zadnjega tega meseca prijavijo. Prijave sprejema Slov. obrtno društvo, Aleksandrova cesta šte. 22, Rudolf Menjac, Tatenbahova ulica 21 in Anton Divjak, čevlarski mojster, Vojašniška ulica 2.

H. G. WELLS:

Zgodba o nevidnem človeku.

18

»Ne bom se prepiral«, je odgovoril Cuss, »dovolj sva že premlatila to — rajši pogledajva knjige! Tule je nekaj, kar je mislim grški. Vsaj grške črke —«

Pokazal je v knjigo.

Majorski Bunting je nalahno zardel in se sklonil globoko h knjigi.

In hipoma se mu je zazdelo, da ga nekaj drži v tilniku. Hotel je dvigniti glavo, pa je zadel na nepremagljiv odpor.

Čuden pritisk je ležal na njegovem tilniku, kakor pritisk težke, močne roke. In nepremagljivo ga je tiščalo k mizi.

»Ne genita se!« je šepnil skrivnosten glas. »Sicer vama zlomim vratove!«

Majorski je pogledal Cussu v obraz in videl na njem odsev svoje lastne groze.

»Žal, da vaju moram nekoliko trdo prijeti! Pa ni pomoči —. Od kedaj imata navado, da pregledujeta zasebne zapiske —?« je vprašal glas in dvoje nosov je trčilo ob mizo in dvoje zobovij je zasklepetalo. — »Od kedaj sta se navadila, da brskata po zasebni sobi človeka, ki je slučajno nesrečen —?« Spet so zasklepetali zobje. — »Poslušajta!« je pravil glas. »Okna so zaprta in vratni ključ sem shranil. Močen človek sem in pečno železo imam pri roki. Povrh sem še neviden. Ubijem vaju lahko in se vaju iznebim, ne da bi mogla kaj —. Me razumeta? Dobro. Če pa vaju pustim pri življenju — ali mi obljubita, da ostaneta mirna, da ne bodeta počenjala neumnosti in da bodeta storila, kar bom zahteval —?«

Majorski in lekarnar sta se spogledala.

»Daj!« je odgovoril Bunting in tudi Cuss je rekel, da bo.

Teža na tilnikih je odjenjala in oba sta se vzravnila in sta sukala otrple vratove.

»Ostanita na mestu!« je dejal nevidni človek. »Tule je železo, kakor vidita!«

»Ko sem prišel v sobo«, je nadaljeval nevidni in železo se jima je pomolilo pod nos, »sem mislil, da bom našel svojo obleko. Kje je? — Ne, le sedita! — Vidim, da je ni. — Dnevi so ob tem času sicer topli, tudi za človeka, ki ima nevidno telo in mora brez obleke hoditi okrog, — ampak večeri so hladni. Zato potrebujem obleko — in druge reči. In tudi tele tri knjige moram imeti.«

XII.

Nesrečen konec ljudske veselice.

Ob istem času sta Hall in Teddy sedela v gostil-

Pr'den in pošten
učencem se takoj sprejme v
pekarni Kovačič Alojz
zif, Tezno pri Mariboru. 3-8 31

Pekovskega učena
vzame Alojz Pečnik v Selnici ob
Dravi. Drugo po dogovoru. 44
1-2

KOROŠKA
CESTA 19
A MARIBOR
interurb.
telefon št. 157
R Dragotin
O GLIČ
O najboljši
čevlji

Inserirajte!

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

SPODNJEŠTAJERSKA
LJUDSKA POSOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA šte. 6, reg. z. z n. zav.

obrestuje od 1. novembra 1922 naprej navadne vloge po

5⁰/₁₀

Vloge na trimesečno odpoved po 5¹/₂%o. Stalnejše in večje vloge pa od 6 do 6¹/₂%o.

BERSON
GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE
cenoje in trajnijo se kakor usnena!
Najbolje varstvo proti viagi i mraza!

Svinjske kože

kupuje po najvišjih cenah
„PETOVIA“ v PTUJU.

KMETOVALCI POZORI!

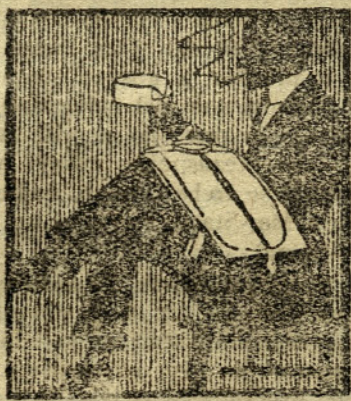
Pri meni se dobiva železnina vsake vrste po najnižjih dnevnih cenah. V zalogi imam vso za kmetovalca potrebno železnino, za hišo, kakor tudi za vse kmetijske potrebe!

OTMAR LEPOSCHA, PTUJ

v hiši mestnega magistrata
Florjanski trg 1.

Največja mariborska
parna pralnica
„IDEAL“

Centrala:
Frankopanova 9.
Sprejemnica:
Vetrinjska ul. 12.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice v tekočem računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.